

**Χαιρετισμός του Δημάρχου Αθηνών Κυριάκου
Καρεκλά, κατά την τελετή των εγκαινίων του
Χανιού του Μεστάνα,
την Παρασκευή 9 Νοεμβρίου 2018 και ώρα 6:30μ.μ.**

Έντιμη κυρία Υπουργέ Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων

Σεβαστοί πατέρες

Αγαπητοί Εκπρόσωποι Κοινοβουλευτικών Κομμάτων

Αγαπητοί Πρέσβεις και Ύπατε Αρμοστή

Έντιμοι φίλοι Βουλευτές

Αγαπητέ φίλε Δήμαρχε και αγαπητοί φίλοι Κοινοτάρχες

Αγαπητέ Αρχηγέ της Εθνικής Φρουράς

Αγαπητέ εκπρόσωπε του Επάρχου Λάρνακας

Αγαπητέ εκπρόσωπε του Αστυνομικού Διευθυντή Λάρνακας

Αγαπητή Διευθύντρια του Τμήματος Αρχαιοτήτων

Αγαπητέ εκπρόσωπε των Ηνωμένων Εθνών

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι

Αγαπητοί Συνδημότες – Αγαπητές Συνδημότισσες

Είναι με ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση που σας καλωσορίζω όλους στη σημερινή τελετή των εγκαινίων της Παραδοσιακής αυτής οικοδομής της Αθηνών. Η χαρά μας

είναι όμως ιδιαίτερη, γιατί μας επισκέπτεται για πρώτη φορά ως Υπουργός η Έντιμη Υπουργός Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων κα Βασιλική Αναστασιάδου, μιας και ο εξοχότατος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Νίκος Αναστασιάδης δεν μπόρεσε να παραστεί, παρά την επιθυμία του, λόγω άλλων σοβαρών υποχρεώσεων που του προέκυψαν. Παρά τις πολλές προσπάθειες να συναντηθούμε στο Γραφείο σας κυρία Υπουργέ, ακόμα και η κατάρρευση αεροπορικής εταιρείας μας ανέβαλε τη συνάντηση, έτσι ελπίζω τώρα να τα καταφέρουμε επιτέλους στις 23 Νοεμβρίου που ξαναορίσθηκε η συνάντησή μας.

Έντιμη κυρία Υπουργέ,

Όπως αντιληφθήκατε βρισκόμαστε δίπλα από την Τουρκοκρατούμενη γη μας. Μια γη, που οι Αθηενίτες καθημερινά αγναντεύουν, αλλά δεν μπορούν να την επισκεφθούν ελεύθερα και να την αξιοποιήσουν. Ο Δήμος μας είναι ο **μοναδικός** «ελεύθερος» Δήμος της Κύπρου που έχασε το 80% της γης του, βρίσκεται ολόκληρος μέσα στη νεκρή ζώνη και με τα Τουρκικά στρατεύματα κατοχής να βρίσκονται στις 3 πλευρές του Δήμου, πολύ κοντά στην κατοικημένη περιοχή.

Μετά το 1974, η ευημερούσα πριν Αθηνών, έμεινε λόγω της ημικατοχής σε στάσιμη κατάσταση και αυτό ακόμα επιτεύχθηκε λόγω της πολλής και ακατάπαυστης προσπάθειας των Αθηενιτών. Ο μεγάλος πόρος του Δήμου, πέραν των φορολογιών, ήταν η κρατική χορηγία. Λόγω της οικονομικής κρίσης που έπληξε τον τόπο μας αυτή μειώθηκε στο ήμισυ, με αποτέλεσμα, για να αντεπεξέλθει ο Δήμος στις υποχρεώσεις του, να πληρώνουν οι κάτοικοι δυσβάστακτους φόρους.

Είναι παραδεκτό ότι η περίπτωση της Αθηνού είναι ειδική, αλλά και μοναδική σε σχέση με τα προβλήματα που βιώνει ο κόσμος της συνεπεία της τουρκικής εισβολής. Το Κράτος πρέπει συνεχώς να στηρίζει την Αθηνού και να στέκει αρωγός στα προβλήματά της. Αυτά είναι πάρα πολλά. Δεν θα τα αναφέρω τώρα, για να μην σας κουράσω, μια και θα έχουμε την ευκαιρία σύντομα να συζητήσουμε αυτά που αφορούν το δικό σας Υπουργείο στο Γραφείο σας.

Εγκαινιάζουμε σήμερα ένα εξαιρετικό έργο για την Αθηνού, το πασίγνωστο «Χάνι του Μεστάνα». Το γεγονός ότι, όπως ανακοινώθηκε, η εκδήλωση αυτή θα σημάνει την ολοκλήρωση των δράσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας για τον εορτασμό του Ευρωπαϊκού Έτους για την Πολιτιστική Κληρονομιά 2018, που ορίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσα στα πλαίσια της προσπάθειας ανάδειξης του πολιτισμού σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στη σημερινή τελετή.

Η Αθηνού, ευρισκόμενη ανάμεσα στη διαδρομή που συνδέει τη Λάρνακα με την πρωτεύουσα Λευκωσία, λειτούργησε ως τόπος και σταθμός των κираτζήδων, δηλαδή των αγωγιατών, οι οποίοι μετέφεραν αρχικά με τα ζώα τους ανθρώπους και τα εμπορεύματα όχι μόνο από τη Λάρνακα στη Λευκωσία και αντίστροφα, αλλά και σε άλλα μέρη της Κύπρου. Αυτό έκανε απαραίτητη την ύπαρξη πανδοχείων-χανιών. Σε αυτά ξεκουράζονταν και διανυκτέρευαν οι ταξιδιώτες μαζί με τα ζώα, κυρίως τα γαϊδούρια, τα μουλάρια, τα άλογα και τις καμήλες τους.

Το ξακουστό πανδοχείο ή χάνι της Αθηνού κτίστηκε περίπου το 1880 από τον Βασίλη Α. Λύτρα. Ο Βασίλης στη συνέχεια το κληροδότησε στο γιο του Γρηγόρη, ο οποίος διεύθυνε πια το χάνι και το 1918, έχοντας προοδευτικές ιδέες, προέκτεινε το οικοδόμημα χτίζοντας ανώγι, με πέντε

νέες κάμαρες-δωμάτια και έναν ηλιακό που ενώνονταν μεταξύ τους με ενιαίο, ξύλινο εξώστη-μπαλκόνι με περίτεχνο κιγκλίδωμα, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των φιλοξενουμένων, το οποίο λειτούργησε ως πανδοχείο-ξενοδοχείο. Ο Γρηγόρης Λύτρας το ονόμασε "Το ΑΘΗΝΑΙΟΝ".

Αργότερα, το 1931, ιδιοκτήτης και διαχειριστής έγινε ο Σωτήρης Μεστάνας, όταν παντρεύτηκε την Ελένη, κόρη του Γρηγόρη Λύτρα και της Ούρσουλας Λαμπασκή. Αξιζεί να σημειωθεί ότι με το γάμο της Ελένης και του Σωτήρη το κτίσμα λειτούργησε πλέον ως ενιαίο, εξυπηρετώντας ανάγκες ως πανδοχείο-χάνι-μαγαζί-ξενοδοχείο.

Στον κάτω όροφο του διώροφου κτίσματος υπήρχαν δύο κεντρικές κάμαρες-δωμάτια, η μία από τις οποίες χρησιμοποιούνταν ως αποθήκη σιταριού. Μετέπειτα, οι κάμαρες αυτές μετατράπηκαν η μία σε ραφείο, ενώ η άλλη χρησιμοποιήθηκε ως κουρείο για πολύ καιρό.

Χαρακτηριστικές ήταν οι επιβλητικές πετρόχτιστες καμάρες στους εσωτερικούς χώρους με πέτρα από το «Όρος», ενώ το δάπεδο ήταν επενδυμένο με μάρμαρο της Αθηνών. Στην εσωτερική πλευρά του πανδοχείου-χανιού υπήρχαν στάβλοι για τα ζώα.

Χτισμένο στο κέντρο της Αθηνών, το πανδοχείο-χάνι-μαγαζί-ξενοδοχείο προσέλκυε ταξιδιώτες, εμπόρους, επισκέπτες, από κάθε μεριά του νησιού, καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Το ξενοδοχείο ήταν μέρος ξεκούρασης και συνάντησης πολλών και διαφόρων προσωπικοτήτων. Διέμεναν όχι μόνο εργάτες από άλλα μέρη της Κύπρου, αλλά και γνωστοί άνθρωποι της εποχής. Το οικοδόμημα φιλοξένησε συντοπίτες και ξένους από διάφορα μέρη της Κύπρου, όπως:

- α. Ιδιοκτήτες αλόγων.
- β. Αγωγιάτες από άλλες περιοχές της Μεσαορίας.
- γ. Αγρότες και αγρότισσες από την Πάφο, που διέμεναν την εποχή του θερισμού.
- δ. Κυβερνητικούς υπαλλήλους, που έρχονταν για να προβούν σε επιθεωρήσεις.
- ε. Πολλά γνωστά και άγνωστα άτομα της εποχής εκείνης, που το επισκέπτονταν για διαφορετικούς λόγους ο καθ' ένας.

Στους φιλοξενούμενους προσφερόταν ζεστό, μαγειρευτό φαγητό. Επικρατούσε καθαριότητα και τάξη και τα κρεβάτια ήταν πάντα καλοστρωμένα και υπήρχε καθαρό νερό στα δωμάτια.

Το 1986 η αγγλόφωνη εφημερίδα «The Cyprus Weekly» επισκέφτηκε το πανδοχείο-χάνι και πήρε συνέντευξη από τον Σωτήρη και την Ελένη Μεστάνα. Δύο ανθρώπους που κατάφεραν να συνδυάσουν και να αναδείξουν το γνωστό χάνι από τη μια και τις παραδοσιακές χειροποίητες και περίτεχνες δαντέλες και κεντήματα από την άλλη. Με το πέρασμα των χρόνων, καθώς η τεχνολογία αναπτύχθηκε και μειώθηκαν τα ταξίδια με τα ζώα και τις άμαξες, οι ταξιδιώτες σταμάτησαν πια να επισκέπτονται το πανδοχείο-χάνι της Αθηνού. Το κτίσμα σταμάτησε να κατοικείται και να λειτουργεί ως ξενοδοχείο. Η φθορά του χρόνου έκανε απαραίτητη την επισκευή. Τελικά, και ευχαριστούμε θερμά γι' αυτό, το Τμήμα Αρχαιοτήτων - το Κράτος, απαλλοτρίωσε το κτίσμα και το αναπαλαίωσε, σε συνεργασία με τον Δήμο Αθηνού.

Τώρα, μετά από σχετική παραχώρηση από το Τμήμα Αρχαιοτήτων προς τον Δήμο Αθηνού, θα προσπαθήσουμε

να βάλουμε το Χάνι σε χρήσεις που θα του δίνουν και πάλι καθημερινή ζωή.

α. Το κτίσμα θα μετατραπεί σ' ένα σύγχρονο πολυχώρο, ο οποίος θα μπορεί να φιλοξενεί ποικίλες δημόσιες αλλά και ιδιωτικές δραστηριότητες.

β. Οι χώροι θα είναι λειτουργικοί, φιλόξενοι και γενικά σε όλους τους χώρους θα επικρατούν στοιχεία της ιστορικότητας του κτίσματος, αλλά και των δραστηριοτήτων που κατά καιρούς φιλοξένησε (όπως αγωγιάτες, κέντημα, καφενείο, ξενώνας κ.λ.π.).

γ. Θα διατηρηθεί ο παραδοσιακός χαρακτήρας του κτίσματος.

Στο σημείο αυτό δεν μπορώ να μην κάνω ιδιαίτερη αναφορά στα εξαιρετα χειροποίητα κεντήματα της Αθηνού, τις ολόπλουμες δαντέλες «βενίς ή πιπτωτές», τα οποία η οικογένεια Μεστάνα είχε προωθήσει σημαντικά. Έχουν αναδείξει την Αθηνού πολλές φορές και έχουν ήδη εγκριθεί, μαζί με άλλα τρία στοιχεία που πρότεινε ο Δήμος, ως Στοιχεία Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, από την Εθνική Επιτροπή της Ουνέσκο.

Τελειώνοντας αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και άτομα, που με τη συνεργασία, τη βοήθεια και τη συμβολή τους, φθάσαμε στη σημερινή μέρα να εγκαινιάσουμε το πολύτιμο αυτό έργο.

- Τα πρώην Δημοτικά Συμβούλια και ιδιαίτερα τους πρώην Δημάρχους Γαβριήλ Καζάζη, Σπύρο Παπουή και Δημήτρη Παπαπέτρου, για τη συμβολή τους στο έργο

όλα αυτά τα χρόνια. Επίσης το νυν Δημοτικό Συμβούλιο, που συνείσφερε πολύ στο να καταλήξουμε στις προτάσεις της μελλοντικής χρήσης του κτιρίου.

- Τους πρώην Υπουργούς Συγκοινωνιών και Έργων που είχαν βοηθήσει διαχρονικά στην προώθηση του έργου και επίσης τη νυν Υπουργό Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων κα Βασιλική Αναστασιάδου, που μας τιμά με την τέλεση των εγκαινίων.
- Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, που πίστεψε στη σημασία του οικοδομήματος και κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες στην απόκτηση και αποκατάστασή του. Ιδιαίτερα κάνω αναφορά στους πρώην Διευθυντές του Τμήματος για τη συνεισφορά τους, αλλά κυρίως στη νυν Διευθύντρια, την αγαπητή κ. Μαρία Σολωμίδου-Ιερωνυμίδου. Φαίνεται ότι η μακρινή της καταγωγή από την Αθηνών, την έκανε να είναι πάντα αρωγός στις προσπάθειές μας. Ιδιαίτερη μνεία κάνω και στους αγαπητούς Λειτουργούς του Τμήματος, τον κ. Γιώργο Φιλοθέου και την κ. Εύη Φιούρη, όπως επίσης και στο συνεργείο του Τμήματος, που με επικεφαλής τον αγαπητό Τόλη, διεκπεραίωσε με περισσή τεχνική το όλο έργο.
- Τους Αρχιτέκτονες, τους Ηλεκτρολόγους και τους Μηχανολόγους που συνείσφεραν στην όλη προσπάθεια.
- Τους συνδημότες που με προμήθευσαν με ένα παλιό ντοκουμαντέρ του ΡΙΚ για την Αθηνών, από το οποίο αποσπάσματα θα δούμε στη συνέχεια.
- Ευχαριστώ επίσης ιδιαίτερα την οικογένεια και όλα τα παιδιά Μεστάνα, που στάθηκαν δίπλα μας και μας βοήθησαν με τον δικό τους τρόπο στην καλύτερη ολοκλήρωση του έργου.

- Ευχαριστώ το προσωπικό του Δήμου, τη Δημοτικό Γραμματέα κ. Νατάσα Γεωργίου Καρούσιου, την Έφορο Μουσείου κ. Νόνη Παπουή, το εργατικό δυναμικό με πρωτεργάτη τον κ. Γιάννο Γερμανό, την κ. Κούλα Αριστείδου, καθώς και όλο το υπόλοιπο προσωπικό και την εθελόντρια κ. Γιαννούλα Χαραλάμπους για την εμπλοκή και την ευσυνείδητη δική τους προσπάθεια.
- Ευχαριστώ τις Δημοτικές μας Επιτροπές, που σπαταλώντας αρκετό χρόνο και μετά από πολύ προβληματισμό, κατέληξαν στις εισηγήσεις τους για τη μελλοντική χρήση του οικοδομήματος, που αποστείλαμε στο Τμήμα Αρχαιοτήτων.
- Τέλος ευχαριστώ ιδιαίτερα την εξαιρετική χορωδία του Δημοτικού Πολιτιστικού Ομίλου μας και τη μαέστρο κ. Χριστίνα Χατζηστάθη για τη δική τους συνεισφορά στα σημερινά εγκαίνια, με τις υπέροχες μελωδίες που θα μας χαρίσουν σε λίγο, καθώς και τις υπέροχες κεντήτριές μας, με την καθοδήγηση της κ. Παντελίτσας Τράχηλου, που βρίσκονται εδώ για να τις απολαύσουμε στο Αθηνίτικο κέντημα.
- Ευχαριστίες εκφράζω και σε όλους εσάς που βρίσκεστε σήμερα εδώ, τιμώντας την εκδήλωσή των εγκαινίων του Χανιού του Μεστάνα με την παρουσία σας.